

بکار می‌روند، به روش‌های مختلفی از جمله کاشتنی و مایع وارد بدن می‌شوند و سلول‌های سرطانی را مورد تهاجم قرار می‌دهند.

عوارض احتمالی:

- عوارض جانبی بستگی به نوع و میزان پرتو درمانی و همچنین قسمتی از بدن دارد که درمان می‌شود. این عوارض عبارتند از:
- پوست قرمز، خشک و حساس است و خارش فراوان دارد.
- پوست مرطوب در مراحل پایان درمان
- تغییری دائمی در رنگ پوست
- ایجاد درد در زمان اصطکاک لباس زیر با پوست
- خستگی در هفته‌های انتهایی پرتو درمانی
- ایجاد احساساتی مانند نگرانی، افسردگی، ترس، خشم، بی‌هودگی، درماندگی، تنهایی
- ریزش مو در ناحیه درمان

روش انجام:

پرتودرمانی خارجی:

شرح روش:

- پرتودرمانی روشی برای درمان سرطان است. در این روش برای نابودی و جلوگیری از انتشار سلول‌های سرطانی، از انرژی بالای پرتو یا اشعه ایکس استفاده می‌کنند. این درمان به اندازه تومور، انتشار سرطان و عوامل دیگر بستگی دارد. پرتودرمانی سلول‌های سرطانی را بی‌درنگ نمی‌کشد. روزها و هفته‌ها طول می‌کشد تا مرگ سلول‌های سرطانی شروع شود. البته پرتودرمانی بر سلول‌های سالم هم جوار نیز اثر می‌گذارد ولی تقریباً همیشه بیش‌تر سلول‌های سالم، بعد از پایان درمان بازیابی و بهبود می‌یابند.

دلایل انجام:

- تخریب و کوچک کردن سلول‌های سرطانی و تومورهای بزرگ که برداشتن آنها سخت است
- از بین بردن سلول‌های سرطانی که شاید در ناحیه پس از عمل جراحی باقی مانده باشند.

انواع پرتودرمانی:

پرتودرمانی خارجی

- در این روش دستگاه ایجاد کننده پرتو بیرون از بدن، سلول‌های سرطانی را هدف قرار می‌دهد. این دستگاه بزرگ است و ممکن است سرو صدا داشته باشد. با بدن تماس ندارد ولی دور بدن می‌چرخد تا پرتوها را از زاویه‌های مختلف به بدن بتاباند. پرتودرمانی خارجی یک درمان موضعی است و فقط به بخش معینی از بدن تابانده می‌شود. بیمار جهت درمان به کلینیک یا بیمارستان به صورت سرپایی مراجعه می‌کند.

پرتو درمانی داخلی

- در این نوع پرتودرمانی مواد رادیواکتیو که جهت درمان

مرکز آموزشی درمانی امین اصفهان

پرتو درمانی

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: 1403

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

• ناحیه درمان بیمار توسط متخصص و پرتودرمانگر مشخص می‌گردد. این ناحیه به قسمت‌هایی از بدن گفته می‌شود که پرتوها را دریافت می‌کنند. علائم کوچکی برای تعیین ناحیه درمان با جوهرهای رنگی بر پوست بیمار کشیده می‌شود. این علائم در طول دوره پرتودرمانی وجود دارد و در صورتی که کمرنگ یا محو شوند، بیمار حتماً باید پرتودرمانگر را آگاه کند.

• در این روش درمان معمولاً 5 روز در هفته و طی 2 تا 10 هفته انجام می‌شود.

♦ پرتودرمانی داخلی:

• در این روش محفظه‌های پلاستیکی نازکی را که حاوی مواد رادیواکتیو هستند، از طریق لوله کوچک و قابل انعطافی به نام کاتتر مستقیماً داخل محلی که قرار است رادیوتراپی شود، کار می‌گذارند. این کار امکان پرتودرمانی با مقدار بالا در بخش کوچک‌تری از بدن را فراهم می‌آورد. این محفظه‌ها چندین روز در محل باقی می‌مانند و تا زمانی که بیمار کاشت‌ها را در بدن دارد، در بیمارستان بستری می‌ماند و پیش از مرخص شدن محفظه‌ها خارج می‌گردد.

♦ انواع پرتودرمانی داخلی (کاشتی):

• کاشت با میزان کم اشعه: منبع تشعشع بین ۱ تا ۷ روز در محل می‌ماند. در این مدت بیمار در بیمارستان بستری می‌شود. زمانی که درمان پایان یافت، پزشک کاتتر یا لوله حاوی مواد رادیواکتیو را بیرون می‌آورد.

• کاشت با میزان بالای اشعه: پزشک منبع پرتوافکشی را بین ۱۰ تا ۲۰ دقیقه در محل کار می‌گذارند و سپس بیرون می‌آورند. درمان ممکن است به صورت روزی دوبار بین ۲ تا ۵ روز، یا هفته‌ای یک بار برای ۲ تا ۵ هفته انجام گیرد.

• برنامه درمان به نوع سرطان بستگی دارد. در طول دوره درمان، ممکن است کاتتر در محل باقی بماند و یا ممکن

• است آن را قبل از هر جلسه درمان کار بگذارند. ممکن است بیمار در بیمارستان بماند یا هر روز به بیمارستان مراجعه کند تا منبع تشعشع سر جای خود قرار بگیرد.

• کاشت دائمی: پزشک بعد از کار گذاشتن منبع تشعشع، کاتتر را بیرون می‌آورد. منبع همیشه در بدن بیمار باقی می‌ماند درحالی‌که میزان اشعه پرتودرمانی روز به روز ضعیف‌تر می‌شود. ممکن است لازم باشد تا در روزهای اولی که منبع تشعشع را در جای خود قرار داده‌اند بیمار از افراد دیگر دوری کند و در مجاورت کودکان یا خانم‌های باردار قرار نگیرد. با اینکه منبع در بدن بیمار باقی می‌ماند ولی به مرور زمان، رفته رفته پرتوزایی از بین می‌رود.

♦ پرتودرمانی داخلی به صورت مایع:

• در این روش مایع پرتوزا با نوشیدن، بلعیدن قرص یا به صورت داخل وریدی وارد بدن می‌شود. این مایع در بدن حرکت می‌کند و سلول‌های سرطانی را جست‌وجو و از بین می‌برد.

♦ در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

• در فواصل منظم و تعیین شده توسط پزشک

• در صورت مشاهده هر یک از علائم هشدار دهنده زیر:

• تب و لرز

• سرفه و گلودرد شدید

• قرمزی پوست

• تورم و درد در اطراف زخم

